

Helsingin kaupunki

helsinki.kirjaamo@hel.fi

Viite: Luonnos Helsingin kaupungin luonnonsuojelualueohjelma 2025-2040

Diaarinumero: HEL 2024-011399

Suomen Latu ry:n lausunto luonnokseen Helsingin kaupungin uudeksi luonnonsuojelualueohjelmaksi 2025-2040

Suomen Latu kiittää mahdollisuudesta lausua Helsingin kaupungin uudesta luonnonsuojelualueohjelmasta 2025-2040. Suomen Latu on Suomen suurin ulkoilujärjestö, jossa on 177 jäsenyhdistystä ja noin 90 000 jäsentä. Strategiamme visiona on, että kaikki löytävät mielekkään tavan ulkoilla ja nauttia luonnosta.

Suomen Latu haluaa korostaa luonnon virkistyskäytön merkitystä ja tärkeyttä Helsingin kaupungin alueella. Suomalaiset ulkoilevat ja nauttivat luonnosta erittäin suurin joukoin, ja ulkoilun kysyntä on jatkuvassa kasvussa. Helsingin kaupungin tulisikin panostaa ensisijaisesti laadukkaisiin, saavutettaviin ja riittäviin virkistysalueisiin sekä ulkoilun olosuhteisiin.

Virkistysalueet tulee turvata ja säilyttää monipuolisen ulkoilun paikkoina

Suomen Latu esittää, että Helsingin kaupunki panostaa voimakkaasti luonnon virkistyskäyttöalueiden kehittämiseen ja ylläpitoon. Helsingin kaupungin tulee kehittää nykyisiä virkistysalueita ensisijaisesti virkistysalueina ja turvata niiden säilyminen monipuolisen ulkoilun ja luonnosta nauttimisen paikkoina. Tämä tukee parhaiten kaupunkilaisten hyvinvointia, terveyttä ja yhteisöllisyyttä, sekä vähentää ristiriitoja ulkoilijoiden välillä.

Virkistysalueiden säilyttäminen ja kehittäminen niiden nykyisen käyttötarkoituksen mukaisesti on paras tapa vastata kasvavaan ja monimuotoiseen virkistyskäyttöpaineeseen. Hyvänä virkistysalueen kehittämisimerkkinä on uusi Paloheinän frisbeegolfrata.

Suomen Latu painottaa, että luonnonsuojelualueiden perustamisen tulee perustua huolelliseen harkintaan ja todelliseen luonnonsuojelulliseen tarpeeseen.

Luonnonsuojelualueet ovat tärkeitä, mutta niitä ei tule perustaa tarpeettomasti sellaisista alueista, jotka ovat nykyiseltä kaavamerkinnältään virkistysalueita. Luonnonsuojelualueiden perustaminen nykyisille virkistysalueille heikentäisi merkittävästi alueiden monimuotoisten virkistyskäyttäjien mahdollisuuksia nauttia luonnosta ja ulkoilusta. Virkistysalueiden riittävyys, laatu ja saavutettavuus on turvattava, jotta kaupunkilaisilla on mahdollisuus nauttia luonnosta ja ulkoilusta myös tulevaisuudessa.

Luonnonsuojelualueohjelman lisäksi tulee laatia luonnon virkistyskäyttöohjelma

Luonnonvarakeskuksen (Luke) tuore "[Luonnon virkistyskäyttö 2020](#)" -tutkimus osoittaa, että 96 prosenttia suomalaisista ulkoilee vuoden aikana keskimäärin 3,5 kertaa viikossa (Neuvonen ym. 2022)¹. Monet perinteiset ulkoiluharrastukset ovat edelleen suosittuja, mutta myös uudet lajit, kuten frisbeegolf ja maastopyöräily ovat kasvattaneet suosiotaan. Frisbeegolfia harrasti 17 prosenttia ja maastopyöräilyä peräti 23 prosenttia 15–80-vuotiaista suomalaisista vuonna 2020 (Neuvonen ym. 2022).

Mäenlasku pulkalla, liukurilla tai muulla välineellä on myös hyvin suosittua. Luken tutkimuksen mukaan 15 prosenttia suomalaisista harrastaa mäenlaskua (Neuvonen ym. 2022). Helsingissä sopivia turvallisia pulkkamäkiä ei ole riittävästi asutuksen lähellä. Mäenlaskupaikkoja pitäisikin varata kaavoituksessa ja ylläpitää talvisin, jotta perinteinen talviulkoilumuoto olisi mahdollista myös kaupungissa asuville lapsille ja perheille.

Kun kaupunki miettii mitä nykyisille virkistysalueille pitäisi tehdä, tarve tulisi miettiä ensisijaisesti nykyisen virkistysalue -kaavamerkinnän mukaisesti kehittämällä esimerkiksi edellä mainittuja ulkoilumahdollisuuksia. Nämä lajit tarvitsevat sopivia alueita harrastamiseen erityisesti kaupunkiseuduilla.

Hyvän hallintotavan mukaisesti luonnonsuojeluohjelmaa laadittaessa tulee ehdottomasti tehdä rinnalla kattava luonnon virkistyskäyttöohjelma. Tämä on monelle kaupunkilaiselle merkittävin asia virkistysalueiden tulevaisuuden suunnittelussa. Luonnon virkistyskäyttöohjelma turvaisi monipuolisten lähivirkistysalueiden säilymisen ja kehittämisen kasvavan kaupungin tarpeisiin.

Luonnonsuojelualueillakin tulee edistää monipuolista ulkoilua

Helsingin kaupungin tulee ottaa monipuolinen ulkoilu ja sen tarpeet huomioon myös luonnonsuojelualueilla. Luonnonsuojelualueiden perustamisesityksissä ja hoito- ja käyttösuunnitelmissa tulee edistää monipuolisen ulkoilun mahdollisuuksia. Luonnonsuojelualueohjelman luonnoksessa todetaan tarve turvata riittävässä määrin monipuolisen ulkoilun mahdollistamia alueita.^{2 3} Näitä luonnonsuojelualueohjelman

¹ Neuvonen, M., Lankia, T., Kangas, K., Koivula, J., Nieminen, M., Sepponen, A.-M., Store, R. & Tyrväinen, L. 2022. Luonnon virkistyskäyttö 2020. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 41/2022. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 112 s.

² "Luonnonsuojelualueet sijoittuvat osaksi yleis- ja asemakaavoissa ja Helsingin tavoitteellisessa viher- ja virkistysverkostossa osoitettua viher- ja virkistysalueiden kokonaisuutta. Samassa viher- ja virkistysalueiden verkostossa toteutetaan laajaa kirjoa erilaisia toimintoja kaikille kaupunkilaisryhmille. Tilaa tarvitaan virkistysreiteille, ulkoilulle ja liikunnalle, erilaisille virkistyspalvelukohteille, kuten koira-aitauksille, leikkipaikoille, frisbeegolf-radoille ja kaupunkiviljelylle, mutta myös erilaisille teknisille tilanvarauksille." (s. 44)

³ "Suunnittelussa tulee varautua myös sellaisiin tulevaisuuden tarpeisiin, joita emme tunne vielä. Uusia ulkoilu- ja urheilulajeja syntyy ja vielä ennakoimattomatkin maankäytön tulevat muutokset tuovat mukanaan tarpeita etsiä vaihtoehtoisia paikkoja nykyisille palveluille ja toiminnallisille alueille." (s. 46)

4.11.2024

luonnoksessa mainittuja monipuolisen ulkoilun edistämistoimenpiteitä tulee konkreettisesti toteuttaa Helsingin kaupungin luonnonsuojelualueilla.

Luonnonsuojelualueillakin tulee olla erilaisiin tarpeisiin vastaavia maastopyöräilyreittejä

Pääkaupunkiseudulla on liian vähän maastopyöräilyreittejä suhteessa lajin suureen kysyntään. Tästä kertovat mm. ilman maanomistajan lupaa tehdyt reittirakenteet, joista olemme saaneet mediasta lukea. Kysyntä on todellakin suurta, sillä Suomessa on puoli miljoonaa maastopyöräilyn harrastajaa ja keskimäärin viimeisen 20:n vuoden aikana on tullut 1500 uutta lajin harrastajaa joka kuukausi. Lisäksi vuosittain on noin 10 miljoonaa maastopyöräilyn harrastuskertaa.

Maastopyöräilyn monipuolisia olosuhteita tulee edistää myös Helsingin kaupungin luonnonsuojelualueilla. Luonnonsuojelualueohjelman luonnos kattaa monia merkittäviä alueita, joilla sijaitsevilla poluilla harrastetaan maastopyöräilyä. Opastusten ja ohjaamisen pitää olla kunnossa, sekä maastopyöräilijän [etiketin](#) mukaisesta ajotavasta pitää valistaa, mutta kaikkein tehokkainta on panostaa maastopyöräilyn olosuhteiden edistämiseen. Maastopyöräilyreittejä voidaan toteuttaa luonnonsuojelualueilla eri vastuullisuuden puolet huomioiden. Hyvin suunnitellut reitit ohjaavat maastopyöräilijät käyttämään lajiin tehtyjä reittejä, mistä luontokin kiittää.

Luonnonsuojelualueohjelman luonnoksessa todetaan, että Helsingissä on pyritty ohjaamaan maastopyöräilyä merkityille reiteille ja maastopyöräilyä on kokonaan rajoitettu luonnonsuojelualueilla vain pienialaisesti.⁴

Edellä todettu on hyvä asia, jos maastopyöräilyn merkityt ja ohjatut reitit tarkoittavat leveämpien (mm. hiihtolatujen pohjat) lisäksi myös lajisuorituksenmukaisia reittejä, kuten polkuja ja muita kapeampia ja haastavampia reittejä. Erilaisia maastopyöräilyreittejä tulee edistää, jolloin ne vastaavat erilaisiin käyttötarpeisiin.

Me Suomen Ladussa olemme käytettävissä, jos Helsingin kaupunki tarvitsee tukea ja apua ulkoilun ja sen olosuhteiden edistämisessä alueillaan.

Suomen Ladun puolesta,
Eki Karlsson
toiminnanjohtaja

⁴ "Helsingissä on toisaalta tähän mennessä pyritty hallitsemaan maastopyöräilyä ensisijaisesti ohjaamalla sitä merkityille reiteille ja tekemällä houkuttelevia ohjattuja reittejä, kokonaan sitä on luonnonsuojelualueillakin rajoitettu vain pienialaisesti." (s.45)